

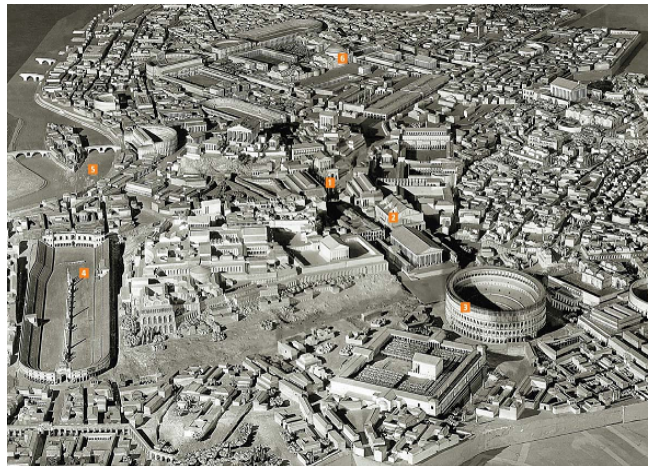
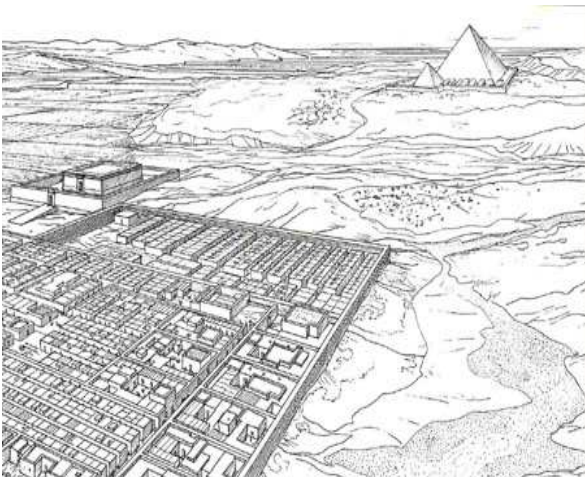
PROGRAMA DEL CURS:

L'Arqueologia de les ciutats antigues

GRUP D'ESTUDIS SITGETANS. 2012 (abril-juny)

Juan Garcia Targa. Arqueòleg i Dr. Història d' Amèrica.

Universitat de Barcelona



1. Consideracions generals

Després de sis cursos tractant temes de caire general (2006), d'arqueologia mediterrània (2007), d'exemples de la península ibèrica (2008), les cultures prehistòriques americanes (2008) duts a terme a l'Escola d'Adults de l'Ajuntament, i cultures rellevants a Catalunya (2010) i l'arqueologia actual: entre la investigació, la gestió i la difusió (2011) a la seu del Grup d'Estudis Sitgetans, en aquest cas (2012) volem analitzar temes tan rellevants com l'urbanisme i l'arquitectura donat que són elements importants per entendre les cultures i les societats de l'antiguitat.

L'àmbit geogràfic seria Mesopotàmia, l'Indo, Egipte i la Mediterrània oriental, central i occidental, i el marc cronològic s'estén entre el setè mil·lenni abans de Crist i l'expansió romana que s'inicia al segle III a C.

2. Metodologia de treball

Com sempre, presentacions en power point, vídeos, DVD seran utilitzats per fer els continguts el més entenedors, a banda de fer unes classes interactives on el debat i els comentaris siguin constants per enriquir les propostes.

3. Calendari

L'idea inicial seria fer les classes els dimarts de 19 a 20.30 hores, iniciant-se el curs el dia 10 d'abril estenent-se fins el dia 29 de maig

4. Programa

Primera classe

- Reflexió general en torn de l'arqueologia i l'estudi de l'arquitectura i l'urbanisme com a eines importants de l'estudi històric
- Aspectes teòrics generals sobre l'arquitectura i l'urbanisme. Models teòrics, perspectives antropològiques i generalitats
- Urbanisme i realitat simbòlica. Aspectes sociològics dels espais urbans a l'antiguitat i a l'actualitat
- Evidències materials que incideixen en els canvis urbans i arquitectònics

Segona classe

- Models de patrons d'assentament durant el neolític: Orient i Europa
- Debat a classe en torn a una imatge d'un assentament i un espai arquitectònic o bé una unitat d'habitació.

Tercera classe

- Desenvolupament urbà i arquitectònic al creixent fèrtil (Mesopotàmia i la Vall de l'Indo)

Quarta classe

- Egipte
- Consideracions generals pel desenvolupament de la vida urbana en aquests espais i generació d'entorns arquitectònics públics i privats.
- Debat a classe: estudi comparatiu entre els models analitzats: Kahun i Amarna

Cinquena classe

- Visió general del món urbà clàssic grec i llatí, des del segon mil·lenni fins a la tarda antiguitat
- La fundació de ciutats a l'antiga Grècia: els precedents Minoics i Micènics
- L'expansió clàssica i hel·lenística.

Sisena classe

- La fundació de ciutat Fenícies: alguns exemples
- Assentaments etruscos a Itàlia
- Urbanisme indígena preromà a la península Ibèrica
- Debat a classe: comentari sobre exemples planimètrics de la zona treballada: urbanisme i arquitectura

Setena classe

- Models urbans en època romana: la ciutat de Roma i l'expansió territorial
- L'origen militar de les fundacions: agrimensors i teories de l'ocupació de l'espai
- Debat a classe: Pompeia (Itàlia), Timgad (Argèlia), Tarraco (Espanya)

El curs es completaria amb l'excursió a la ciutat de Tarragona per veure sobre el terreny els trets generals d'una ciutat romana important de casa nostra. La visita al Museu Nacional d'Arqueologia o bé a la vil·la romana dels Munts podria completar la sortida.

5. Algunes referències bibliogràfiques

ADAM, J-P. 1987. *Architecture romaine*. L'Arqueologie.

AURENCHE, Olivier y KOROL KOZLOWSKI, Stepan.2003. *El origen de neolítico en el Próximo Oriente. El paraíso perdido*. Ariel Prehistoria.

AA.VV. 2008. *Principes etruscos: entre oriente y occidente*. Obra Social, Fundacio "La Caixa".

BLOUET, Brian. 1972. Factors influencing the evolution of settlement pattern. En: UCKO i TRINGHAM (Eds): *Settlement patterns in prehistory*. University of Texas press.

CARNEIRO, Robert. 2003. *Reflexiones adicionales sobre la concentración de recursos y su papel en el surgimiento del estado*. En : SANDERS, MASTACHE y COBEAN (Eds) *El urbanismo en Mesoamerica*. INAH y The Pennsylvania State University

CAUVIN, Jacques. 1994. *Naissance des divinités. Naissance de l'agriculture. Révolution des symboles au Néolithique*. CNRS Editions.

CHILDE, V.G 1972. The urban tradition. En: Leone (Ed). *Contemporary archaeology*. Southern Illinois.

University Press.

CHUECA GOITIA, Fernando. 2005. *Breve historia del urbanismo*. Alianza Editorial. Madrid.

COWGILL, George. 2006. El urbanismo maya desde la perspectiva comparativa. En: Iglesias, María Josefa; Valencia, Rogelio i Ciudad Ruiz, Andrés (Eds). 2006. Nuevas ciudades, nuevas patrias. *Fundación y relocalización de ciudades en Mesoamérica y el mediterráneo antiguo*. Sociedad Española de Estudios Mayas. Madrid.

DOMINGUEZ MONEDERO, Adolfo. 2006. *Fundación de ciudades en Grecia: colonización arcaica y helenismo*. En: IGLESIAS, María Josefa; VALENCIA, Rogelio i CIUDAD RUIZ, Andrés (Eds). 2006. Nuevas ciudades, nuevas patrias. *Fundación y relocalización de ciudades en Mesoamérica y el mediterráneo antiguo*. Sociedad Española de Estudios Mayas. Madrid.

ESPINOSA RUIZ, Urbano. 2006. *Fundación de colonias y expansión territorial de Roma: una aproximación histórica*. En: IGLESIAS, María Josefa; VALENCIA, Rogelio i CIUDAD RUIZ, Andrés (Eds). 2006. Nuevas ciudades, nuevas patrias. *Fundación y relocalización de ciudades en Mesoamérica y el mediterráneo antiguo*. Sociedad Española de Estudios Mayas. Madrid.

GATES, Charles. 2003. *Ancient cities. The archaeology of urban life in the ancient near east and Egypt, Greece and Rome*. Routledge.

FLANNERY, Kent. 1975. *La evolución cultural de las civilizaciones*. Cuadernos Anagrama. Serie Antropología. Edición original 1972.

FRANKFORT, Henry. 1982. *Arte y arquitectura del oriente antiguo*. Manuales Cátedra. Madrid.

KEMP, Barry J. 1989. *El antiguo Egipto. Anatomía de una civilización*. Editorial Crítica.

MANZANILLA, Linda. 2006. "Estados corporativos arcaicos. Organizaciones de excepción en escenarios excluyentes". Revista *Cuicuilco* 13. Revista de la Escuela de Antropología del Instituto Nacional de Antropología e Historia.

MATTHEWS, Roger. 2003. *The archaeology of Mesopotamia. Theories and approaches*. Routledge.

MAZURIE KEROULAIN, Karoline. 2007. *El origen del neolítico en Europa*. Ariel Prehistoria.

ROTHMAN, Mitchell. 2004. Studying the development of complex society: mesopotamia in the late fifth and fourth millenia BC. *Journal of Archaeological Research*, 12.

RONCAYO, Marcel. 1978. *La ciudad*. Paidós Estética

SMITH, Michael 2006. *La fundación de ciudades en el mundo antiguo: revisión de conceptos*. En: IGLESIAS, María Josefa; VALENCIA, Rogelio i CIUDAD RUIZ, Andrés (Eds). 2006. Nuevas ciudades, nuevas patrias. *Fundación y relocalización de ciudades en Mesoamérica y el mediterráneo antiguo*. Sociedad Española de Estudios Mayas. Madrid.

SMITH, Michael 2006. *La fundación de ciudades en el mundo antiguo: revisión de conceptos*. En: IGLESIAS, María Josefa; VALENCIA, Rogelio i CIUDAD RUIZ, Andrés (Eds). 2006. Nuevas ciudades, nuevas patrias. *Fundación y relocalización de ciudades en Mesoamérica y el mediterráneo antiguo*. Sociedad Española de Estudios Mayas. Madrid.

TRIGGER, Bruce. 1972. *Determinants of urban growth in pre-industrial societies*. En: UCKO y TRINGHAM (Ed).

ZAMORA LOPEZ, , Angel. 2006. *La ciudad nueva: la fundación de ciudades en el mundo fénico-púnico* (pág 331-368). En: IGLESIAS, María Josefa; VALENCIA, Rogelio i CIUDAD RUIZ, Andrés (Eds). 2006. Nuevas ciudades, nuevas patrias. *Fundación y relocalización de ciudades en Mesoamérica y el mediterráneo antiguo*. Sociedad Española de Estudios Mayas. Madrid.